

Оксана КОВАЛЕНКО

*доктор педагогічних наук, професор
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди,
Харків, Україна
04.08.1975@hnpri.edu.ua*

Бао ШУЦЗЮАНЬ

*аспірант
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди,
Харків, Україна
04.08.1975@hnpri.edu.ua*

КОНЦЕПЦІЯ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КНР

Кожне покоління людей вирішує три найважливіші задачі свого існування: опанування досвіду попередніх поколінь, збагачення цього досвіду та передача його наступному поколінню. Тому особливої актуальності набуває звернення до історії китайської педагогічної думки про виховання дітей. Яким чином прогресуватиме суспільство залежить від того, як у ньому функціонує процес виховання дітей. Тому виникла потреба у презентації концепції виховання дітей дошкільного віку в КНР, оскільки ця країна є найбільш прогресивною в сучасному світі.

Історія надає підстави стверджувати, що давньокитайськими філософами-просвітителями зроблено перші спроби теоретично осмислити процеси виховання та освіти. Основні філософські школи Китаю виникли до VI в. до н.е. – Даосизм, Буддизм, Конфуціанство. Найбільший вплив на розвиток педагогічної думки справили Конфуцій та його послідовники. Теза Конфуція: «Немає нічого кращого, ніж слідувати стародавнім звичаям», – є девізом виховання дітей у КНР.

Китайські вчені та філософи завжди пам'ятали про позитивні сторони вчення Конфуція, цінували його просвітницькі ідеї, його інтерес до життя та справ людини. Наполегливе прагнення Конфуція до знань, істини, його гуманізм та проповідь боротьби за високий моральний ідеал мали величезне виховне значення для десятків поколінь китайців. Любов до вчення, ввічливість, повага до старших, вшанування батьків, які проповідував Конфуцій, склали важливу частину китайського менталітету, стали характерними рисами китайського народу [1].

Слід зазначити, що виховання та навчання дітей у Стародавньому Китаї має тривалу історію – з античності до кінця правління династії Східної Цзінь.

Виховний досвід, накопичений упродовж століть – цінна культурна спадщина, яку необхідно критично вивчати та впроваджувати у сучасну практику виховання. Нами визначено 5 етапів у становленні та розвитку всієї виховної системи Китаю: первіснообщинний, етап становлення цивілізації, епоха стародавніх імперій, епоха раннього середньовіччя та епоха пізніх імперій.

Так на переконання вчених [1; 2; 3], передумовами виникнення виховної системи та виховного вчення у Стародавньому Китаї стали розвиток людського суспільства, людського мислення та виробництва, а також поділ фізичної та розумової праці. Основи і причини становлення виховної системи виникли надрах первісного ладу. У первісному суспільстві трудова діяльність була основою життя людини, і навчання та виховання дітей були тісно пов'язані з ним. Громадська праця була вирішальним чинником для виникнення вчення про навчання та виховання дітей.

Одним із досягненням розвитку виховної системи Стародавнього Китаю було створення спеціалізованих навчальних закладів для дітей, які мають диференційований характер. Неоцінним внеском у справу розвитку виховання та освіти дітей вніс Конфуцій. Він узагальнив досвід виховання та навчання дітей у Китаї та висунув оригінальні ідеї, багато з яких відповідають гуманістичним ідеалам виховної культури сучасного демократичного суспільства та можуть бути використані педагогами нині.

Однією з особливостей системи освіти у Китаї була наявність приватних навчальних закладів, які існували паралельно із державними. Перші навчальні заклади з'явилися у рабовласницькому суспільстві в епоху Західної Чжоу. Вони ділилися на два види: Го Сюе («державні») та Сяо Сюе («місцеві»). Вже в II тисячолітті до н. у Стародавньому Китаї з'явився прообраз дитячих садків та приватних шкіл. Яскравим свідченням прогресивності педагогічних поглядів Стародавнього Китаю були, зокрема, перші дитячі виховні заклади ясельного типу Ю Цзі Ши. Цінним та гідним вивчення вкладом у педагогіку Стародавнього Китаю було «виховання зародка» або Тай Цзяо та його принципи. Теорія «виховання зародка» є, на наш погляд, актуальною та корисною для сучасного суспільства.

У процесі дослідження встановлено, що концепція виховання дітей дошкільного віку в сучасному Китаї ґрунтується на становленні та

розвитку системи сімейного виховання в Китаї, його основних завданнях та принципах. Традиційне сімейне виховання в Китаї сформувалося на основі «сімейних правил», що нагадують сімейний уклад, та відрізнялося строгістю. У працях китайських просвітителів – Конфуція, Янь Чжі Туя, Си Ма Гуана, Лу Ю – містилися рекомендації щодо сімейного виховання з раннього віку дитини, оскільки дитинство – це фундамент всього життя. Дитина і дитинство – це найінтенсивніші періоди у розвитку центральної нервової системи.

Зазначимо, що основний зміст традиційного сімейного виховання полягає у моральному вихованні, розумовому вихованні, вихованні в дітей віком прагнення та правильного ставлення до навчання, вихованні в дітей віком старанності та ощадливості.

Запропонована концепція виховання містить принципи та методи традиційного сімейного виховання: послідовність, створення сімейних правил, виховання за допомогою віршів, вивчення «Лі» (Книга ритуалів) та «Ши» (Книга віршів), поєднання розумового та морального виховання в сім'ї.

Вершиною розвитку сімейного виховання характеризуються періоди правління династій Тан та Сун. У цю епоху активну роль у вихованні дітей відігравали матері. Янь Чжі Туй докладно описав вплив навколишнього середовища (включаючи ставлення усередині сім'ї) на виховання та навчання дітей. За даними сучасної педагогіки, шкільна виховна система, сімейна обстановка та громадське середовище, кожна по-своєму, впливають на розвиток дітей, тому необхідно створити сприятливе середовище для виховання дітей як у сім'ї, так і в суспільстві [2].

У процесі розвитку педагогічної думки Китаю увага до особи дитини постійно зростала, зменшилася роль тілесних покарань, збільшився виховний вплив особистим прикладом, що свідчить про тенденції гуманізації виховання, навчання та освіти. В епоху правління династії Мін реформа виховання та освіти дітей знаменитого філософа та педагога Ван Шоу Женья надала Великий вплив на подальший розвиток теорії виховання та навчання феодального суспільства Китаю.

В цей час освіта ставала дедалі доступнішою простому народу. У династії Цин знаменитий реформатор Каї Ю Вей у своїй книзі Да Тун Шу («Книга про епоху Великої Єдності») вперше запропонував безкоштовну освіту для всіх (починаючи з дошкільного виховання та закінчуючи вищою освітою). У 1903 р. з'явилася і була офіційно прийнята в усій країні нова система освіти Куи Мао, в якій дошкільний виховний заклад став невід'ємною частиною освітньої системи.

Отже, зробимо висновок, що китайці всю творчу енергію нації направили на рух уперед, на вдосконалення методів навчання та виховання, спираючись на досягнення та досвід попередніх поколінь. Китайські педагоги та просвітителі зробили величезний внесок у еволюцію світової педагогіки. Їхній досвід безумовно, гідний засвоєння та збереження у світовій практиці виховання дітей, а сучасна концепція виховання дітей дошкільного віку розроблялася, беручи за основу народні традиції та ідеї гуманізму.

ЛІТЕРАТУРА:

1. 新中国成立70周年学前教育发展”专辑[J];幼儿教育;2019年25期.
2. 康永祥;李相禹;;我国学前教育发展方式转变的合理路径[J];教育发展研究;2013年07期.
3. 我区加快学前教育发展新政策问题解答[J];广西教育;2014年24期

Катерина БІНИЦЬКА

*доктор педагогічних наук, професор,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
rfn.yz87@gmail.com*

Катерина ДОЛЕНКО

*здобувач першого рівня вищої освіти,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
Хмельницький, Україна
19dolenkko@gmail.com*

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

У час інтенсивного розвитку науки та техніки, у час необмежених можливостей Інтернету, коли кожен має вільний та безкоштовний доступ до всієї потрібної вам інформації з різних галузь знань та діяльності, не дивним є те, що стрімкого розвитку набуває дистанційне навчання. З початком епідемії навесні 2020 року 168 мільйонів школярів провели рік за межами своїх шкіл. Онлайн-уроки, віртуальні-класи – терміни, які стали знайомими для усіх освітян та учнів. Усюди обмірковували, як результативніше впроваджувати дистанційне навчання під час карантину. Наразі значення цього виду освіти не втрачає своїх позицій через продовження локдауну та військового вторгнення на територію України. Сотні тисяч дітей не мають можливості відвідувати навчальні заклади, а педагоги проводити навчання у звичних умовах. Саме завдяки правильно